

ŘÍZENÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL NA PRACOVNÍCH CESTÁCH

V materiálu předkládáme několik užitečných informací v souvislosti s řízením motorových vozidel na pracovních cestách.

Najdete v něm výklad k řadě právních předpisů upravujících pravidla pro řízení motorových vozidel na pracovních cestách.

Jednotlivé problematiky jsou pro přehlednost a jednoduchou práci s dokumentem zpracovány na samostatné stránky.

Informace jsou aktualizovány k datu 1.4.2008.

Důležité otázky k řízení na pracovních cestách:

- Jaké motorové vozidlo je používáno?
- Je řízení sjednáno v pracovní smlouvě jako druh práce?
- Kolik je řidiči let?
- Je doprava provozována jen pro potřeby zaměstnavatele nebo také na základě závazkového vztahu pro jiné subjekty?

ŠKOLENÍ ŘIDIČŮ

Co rozhoduje?

- Jaké vozidlo je používáno.
- Zda je řízení sjednáno jako druh práce v pracovní smlouvě (řidiči z povolání).

Druhy školení

1. Školení řidičů podle Zákoníku práce - "řidiči referenti"

Zaměstnavatel má povinnost **zajistit zaměstnancům** školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce (§ 103 odst. (2) písm. e), Zákoníku práce), mezi které patří mimo jiné i předpisy dopravní (§ 349 Zákoníku práce). Školení zajišťuje pro všechny, kdo na pracovních cestách řídí motorová vozidla (služební i soukromá). Pro školení "řidičů referentů" není legislativně stanoven požadavek na způsob provádění ani na četnost opakování. Školení tak **může, ale nemusí** být zajištěno ve spolupráci s autoškolou a pro **pravidelné** opakování lze jen **doporučit** periodu 1x za 1-3 roky. Rozhodnutí o způsobu provádění školení "řidičů referentů" a četnosti jeho opakování je tedy zcela záležitostí **každého zaměstnavatele**.

2. Školení řidičů podle 111/1994 Sb. - "řidiči z povolání"

Ani u školení "řidičů z povolání" není stanoven požadavek na způsob zajištění, tedy jak často a kým musí být školení prováděno. Oproti školení "řidičů referentů" je však legislativou požadováno i přezkoušení z pravidel silničního provozu (§ 3 111/1994 Sb.).

3. Zdokonalování odborné způsobilosti řidičů podle 247/2000 Sb. - "řidiči vybraných vozidel"

Řidiči vybraných vozidel uvedených v § 48 247/2000 Sb. (zkráceně - **vozidla s modrými majáky, taxislužba, vozidla pro přepravu 9 a více osob, vozidla či soupravy nad 7,5 t**) musí absolvovat tzv. zdokonalování odborné způsobilosti zajišťované **autoškolami**. Zdokonalování odborné způsobilosti řidičů se provádí 1x ročně v rozsahu 16 hodin a 1x za 3 roky absolvují řidiči přezkoušení.

Důležitá poznámka

Pro požadavek zajistit školení není rozhodující, zda zaměstnanec používá vlastní či služební vozidlo, ale skutečnost, že řídí na pracovní cestě!

LÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY

Co rozhoduje?

- Zda je řízení sjednáno jako druh práce v pracovní smlouvě (řidiči z povolání).
- Jaké vozidlo je používáno.
- Věk řidiče.

Druhy prohlídek

1. Pro všechny bez ohledu na skutečnost, zda řídí na pracovní či soukromé cestě

Každý řidič je povinen podle zákona (§ 87 z. č. 361/2000 Sb.) absolvovat lékařskou prohlídku **nejdříve 6 měsíců před dovršením 60, 65 a 68 let a nejpozději v den dovršení stanoveného věku, po dovršení 68 let pak každé 2 roky.**

2. Pro všechny, kdo řídí na pracovních cestách

Každý zaměstnanec musí být zdravotně způsobilý pro vykonávanou práci. Pro ověřování zdravotní způsobilosti k práci obecně platí směrnice Ministerstva zdravotnictví č. 49/1967, která stanovuje pro (§ 15) tzv. řadové prohlídky požadavek na jejich provádění **1x za 5 let, u zaměstnanců starších 50 let 1x za 3 roky.**

3. Pro řidiče vybraných vozidel, řidiče z povolání a OSVČ

Podle zákona (**§ 87 z. č. 361/2000 Sb.**) řidič, který:

- řídí vozidlo s modrými majáky
- řídí vozidlo v rámci pracovněprávního vztahu a u něhož je řízení motorového vozidla druhem práce sjednaným v pracovní smlouvě
- řídí vozidlo zařazené do skupin C, C+E, D, D+E a jejich podskupin (zkráceně – vozidla nad 3,5 t; vozidla pro přepravu 9 a více osob)
- u něhož je řízení motorového vozidla předmětem samostatné výdělečné činnosti

musí absolvovat lékařské prohlídky **1x za 2 roky, po dovršení 50 let pak 1x ročně.**

4. Pro řidiče vybraných vozidel – dopravně psychologické vyšetření a vyšetření EEG

Řidiči vybraných vozidel (**§ 87a z. č. 361/2000 Sb.** – zjednodušeně nákladních automobilů a souprav nad 7,5 t a autobusů) jsou podle zákona povinni absolvovat dopravně psychologické vyšetření a vyšetření EEG **nejdříve 6 měsíců před dovršením 50 let věku a nejpozději v den dovršení stanoveného věku a dále pak každých 5 let.** Tato povinnost se netýká řidiče, který provádí silniční dopravu soukromé povahy, pokud není prováděna za úplatu.

TABULKOVÝ PŘEHLED PROHLÍDEK PODLE VĚKU				
Druh prohlídky	50 let	60 let	65 let	68 let
1		+	+	+
2	1x za 2 roky			
3	+			

Důležitá poznámka

- Stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel podle bodů 1., 2. a 3. upravuje vyhl. č. 277/2004 Sb.

DOKLADY PŘI ŘÍZENÍ

Co rozhoduje?

- Jaké vozidlo je používáno.
- Věk řidiče.

Druhy dokladů

Řidič motorového vozidla musí mít podle zákona (§ 6 361/2000) při řízení u sebe:

- řidičský průkaz
- osvědčení o registraci vozidla podle zvláštního právního předpisu ("malý technický průkaz")
- doklad prokazující pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle zvláštního právního předpisu
- osvědčení profesní způsobilosti řidiče, pokud jde o řidiče, který je povinen účastnit se **zdokonalování odborné způsobilosti** podle § 48 247/2000 Sb. (zkráceně - **vozidla s modrými majáky, taxislužba, vozidla pro přepravu 9 a více osob, vozidla či soupravy nad 7,5 t**)
- doklad o zdravotní způsobilost (pokud je řidiči 60 a více let)

Důležitá poznámka

Doklad o odborné způsobilosti musí mít při řízení u sebe pouze řidiči vybraných vozidel (zkráceně - **vozidla s modrými majáky, taxislužba, vozidla pro přepravu 9 a více osob, vozidla či soupravy nad 7,5 t**).

Pokud tedy neřídí některé uvedené vozidlo, **ŽÁDNÝ** doklad o školení řidičů u sebe mít nemusí, byť řídí služební vozidlo!!!

VÝSTRAŽNÉ VESTY

Co rozhoduje?

- Zda jde o řízení vozidla na pracovní cestě.

Požadavky

Povinnost „používat“ vesty vychází z nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kde je uloženo „zaměstnavateli“ zajistit, aby zaměstnanec „používal při odstraňování poruch“, ke kterým došlo během jízdy na pozemních komunikacích a „kdy je nutno na ně vstoupit“, výstražné vesty.

Z výše uvedeného vyplývá, že vesta není povinnou výbavou služebního vozidla (jak bývá občas prezentováno). Musí být „používána“ při opravách vozidla „na pozemních komunikacích“ „zaměstnanci“ na pracovních cestách. Zaměstnavatel může např. v interním pokynu stanovit, že opravy na pozemních komunikacích zaměstnanci nesmí provádět a pro odstranění poruchy si musí zavolat specializovanou firmu. V takovém případě nemusí být vestou vůbec vybaveni. A naopak, budou-li zaměstnanci řídit na „pracovní cestě“ vlastní soukromé vozidlo a budou-li jej při poruše opravovat na pozemní komunikaci, musí používat výstražnou vestu.

Důležitá poznámka

Povinnost používat vestu není vztažena ke služebnímu vozidlu, ale k pracovní cestě. Vestu proto musí používat i zaměstnanci, kteří na pracovních cestách řídí vlastní soukromá vozidla!

BEZPEČNOSTNÍ PŘESTÁVKY A ZÁZNAMY O PROVOZU VOZIDLA

Co rozhoduje?

- Zda je řízení sjednáno jako druh práce v pracovní smlouvě (řidiči z povolání).
- Jaké vozidlo je používáno.
- Jaký je účel dopravy.

Základní požadavky

Požadavky na bezpečnostní přestávky jsou zakotveny především v nařízení vlády 168/2002 Sb.:

- maximální nepřetržitá doba řízení na pracovních cestách je 4,5 hodiny, za dobu řízení se považuje i přerušení řízení na dobu kratší než 15 minut
- nejpozději po uplynutí maximální doby řízení musí být řízení přerušeno bezpečnostní přestávkou v trvání nejméně 30 minut
- bezpečnostní přestávka může být rozdělena do dvou částí v trvání nejméně 15 minut zařazených do doby řízení
- během bezpečnostní přestávky nesmí být vykonávána žádná činnost vyplývající z pracovních povinností, kromě dozoru na vozidlo a jeho náklad
- bezpečnostní přestávka a přestávka na oddech a jídlo se mohou slučovat, přestávky se neposkytují na začátku a konci pracovní doby
- zaměstnanec, který řídí dopravní prostředek a na kterého se nevztahuje zvláštní právní předpis (111/1994 Sb.), je povinen vést v listinné formě nebo technickým zařízením denní evidenci o době řízení dopravního prostředku a o čerpání bezpečnostních přestávek

Zajímavá je určitě citace stanoviska MPSV k problematice evidence:

Řízení tzv. „referentského vozidla“ není výkonem práce zaměstnance, neboť řízení tohoto vozidla není sjednáno v rámci ujednání o druhu práce v pracovní smlouvě. Jedná se pouze o krátkodobé, dalšími činnostmi přerušované jízdy. Na zaměstnavatele, kteří zaměstnávají řidiče tzv. „referentských vozidel“, proto obecně nedopadá povinnost vést samostatnou evidenci o době řízení „referentských vozidel“ těmito osobami.

Dále

Další povinnosti podle zákona (§ 3 z.č. 111/1994 Sb.):

Pokud zaměstnavatel neprovozuje dopravu jen pro vlastní podnikatelskou potřebu (§ 2 111/1994 Sb.), ale také pro **někoho jiného na základě závazkového vztahu**, jehož předmětem je přeprava osob, zvířat či věcí, vztahují se na něho ještě další povinnosti (§ 3 111/1994 Sb.):

- Tuzemský dopravce provozující silniční dopravu vozidly určenými **k přepravě osob** je povinen **vést záznam o provozu vozidla**. Tento záznam je povinen **uchovávat po dobu pěti let** od ukončení přepravy. Toto ustanovení se **nevztahuje na osobní vozidla používaná dopravcem k silniční dopravě pro vlastní potřebu**.
- Tuzemský dopravce provozující silniční dopravu vozidly určenými k přepravě osob, s výjimkou osobních vozidel používaných pro vlastní potřebu, a dopravce provozující silniční dopravu vozidly určenými k přepravě zvířat a věcí, jejichž celková hmotnost včetně přívěsu nebo návěsu přesahuje 3,5 tuny, je povinen zajistit, aby řidič vedl **záznam o době řízení vozidla, bezpečnostních přestávkách a době odpočinku**, a tento záznam je povinen **uchovávat po dobu 1 roku od ukončení přepravy**, nejde-li o osobní vozidla používaná tuzemským dopravcem k silniční dopravě pro vlastní potřebu.

Výše uvedené dokumenty musí být spolu s dokladem o nákladu (je-li přepravován) ve vozidle.